

Všetko pre Boha a celá pre ľudí

Táto brožúrka je venovaná **HILDEGARDE BURJANOVEJ**, žene sociálneho činu, jej dielu a osobe. Ako kresťansko-sociálna poslankyňa v prvej republike Rakúska a ako zakladateľka spoločenstva sestier vykročila v sociálnej politike na nové cesty, ktoré až po dnešnú dobu udávajú smer.

Spoločenstvo **CARITAS SOCIALIS (CS)**, zaviazaná povereniu svojej zakladateľky, hlásať Božiu lásku cez službu blížnemu, pokračuje v životnom diele Hildegardy Burjanovej.

Všetko pre Boha a celá pre ľudí

Sociálna priekopnícka práca:

„Matka doma pracujúcich žien z Viedne“

„Svedomie parlamentu“ –

prvá kresťansko-sociálna poslankyňa

Caritas Socialis – hlásanie

Božej lásky cez sociálnu službu

Caritas Socialis -

jej služba včera a dnes

Spoločenstvo sestier Caritas Socialis –

ako žijú sestry dnes

“Bože, ak si, ukáž sa mi!”

Všetko pre Boha a celá pre ľudí

Ľudia, ktorí v staršom veku vykonali svoje rozhodujúce dielo, si neboli vždy od začiatku istí svojím poslaním. Často bolo najskôr potrebné stretnutie s inými ľuďmi, konfrontácia s novými duchovnými hnutiami alebo aj osobné rany osudu, až kým rozpoznali smer, zameranie svojho života.

Aj Hildegarda Burjanová, zakladateľka CARITAS SOCIALIS, mala pred sebou najprv vedeckú kariéru, kým si cez rôzne okľuky uvedomila, čo má Boh s ňou v pláne a čo by malo byť poslaním jej života.

30. januára 1883 sa manželskému páru Abrahámovi a Berte Freundovcom narodila v Görlitz na Neisse (Görlitz an der Neisse), patriacom vtedy k pruskému Sliezsku, druhá dcéra. Dievčatko Hildegarda vyrastalo v meštianskej rodine strednej vrstvy židovského pôvodu, avšak nábožensky nepraktizujúcej. Kvôli otcovej pracovnej príležitosti sa rodina v r. 1895 presťahovala z Görlitzu do Berlína a v r. 1899 do Švajčiarska.

Hildegarda sa vyvíjala na osobnosť usilujúcu sa o vysoké ideály. Ako mnoho mladých ľudí končiaceho sa 19. stor. hľadala aj ona ciele, ideály, niečo veľké. V r. 1903 zmaturovala v Bazileji a začala so štúdiom germanistiky na univerzite v Zürichu. Navštevovala navyše aj filozofické prednášky, pretože mala veľa otázok o zmysle života, o pravde ... – a hľadala

odpovede. Cez filozofa Róberta Saitschika a bádateľa pre mier Friedricha Foerstera bola prvýkrát konfrontovaná s kresťanským myšlienkovým bohatstvom.

V Hildegarde začalo dozrievať poznanie, že absolútna snaha o dokonalé ľudské bytie zostane vždy nedokonalou, ak nie je Boh cieľom všetkej činnosti a konania. Cítila, že by mala urobiť rozhodnutie pre svoj ďalší život, ale musela ešte prekonať vnútorné zábrany. Milosť viery dovtedy ešte nedostala.

Počas štúdií spoznala študenta techniky Alexandra Burjana. Bol maďarskej národnosti a rovnako ako ona mal židovský pôvod. 2. mája 1907 sa dvojica zosobášila a presťahovala sa do Berlína. Hildegarda stála vtedy tesne pred ukončením svojich štúdií.

9. októbra 1908 túto mladú ženu doviezli do katolíckej nemocnice sv. Hedwigy v Berlíne s obličkovou kolikou. Jej stav sa viditeľne zhoršoval, musela vytrpieť viacero lekárskeho zásahov. Vo veľkonočnom týždni v r. 1909 bola veľmi blízko smrti. Lekári jej už nedávali žiadnu nádej na uzdravenie a morfiom jej zmierňovali bolesti. Ale na veľkonočné ráno sa stalo niečo neuveriteľné – stav ťažko chorej pacientky sa očividne zlepšoval. Po siedmich mesiacoch pobytu v nemocnici bola prepustená domov. Na následky tohto ťažkého ochorenia však trpela celý život.

Tento zážitok úplne premenil jej život. Hildegardu to veľmi rozochvelo a hlboko dojalo, ako ju Boh viedol. V tomto čase pocítila silu k viere. Svoj podiel na tom mal aj kresťanský vzor príkladného života rehoľných sestier, ktoré sa o ňu starali – boli to sestry od Karola Boromejského – zvané boromejky. To, čo sa jej nepodarilo rozumom a intelektom, dokázala pochopiť srdcom. 11. augusta 1909 prijala sviatosť krstu.

Hildegarda začala načúvať sebe samej – hlasu svojho vnútra, v ktorom hľadala Boží hlas. Pýtala sa, čo od nej chce. Sama vedela len to, že život, ktorý jej bol opäť darovaný, by mal patriť celkom Bohu a ľuďom. Ešte v tom istom roku sa manželia Burjanovci presťahovali do Viedne, kde dostal Alexander istú vedúcu pozíciu.

Hildegarda si čoskoro vytvorila dobré kontakty v katolíckych kruhoch, predovšetkým sa orientovala na zoskupenia, ktoré sa zaoberali obsahom prvej sociálnej encykliky „Rerum Novarum“ (1891) od pápeža Leva XIII.

Vo svojej sociálnej angažovanosti sa Hildegarda musela správať zdržanlivo, pretože čakala dieťa. Kvôli nalomenému zdraviu pre ňu tehotenstvo znamenalo nebezpečenstvo. Na základe jej predošlých zdravotných ťažkostí jej lekári radili potrat. Rozhodne ho odmietla. 27. augusta 1910 sa jej narodila dcéra Lisa. Pôrod spôsobil, že sa ako matka opäť ocitla blízko smrti a bol nutný dlhší pobyt v nemocnici.

Avšak v nasledujúcich rokoch začala dôsledne rozvíjať svoju „sociálnu koncepciu“ a sledovať životný cieľ - založenie kresťanského spoločenstva sestier. Ako každú inú ženu a matku angažujúcu sa ešte i mimo vlastnej rodiny, ju mnohostranné a časovo náročné charitatívne a neskôr aj politické činnosti priviedli do konfliktných situácií, hoci sa snažila venovať obidvom správny podiel – zvládať úlohy verejného poslania a venovať sa dostatočne svojej rodine. Len jej veľký organizačný talent jej pomohol toto všetko zvládnuť.

Burjanovci spravovali veľký dom. Alexander dosiahol pozíciu generálneho riaditeľa v jednom veľkom priemyslovom podniku. Čoskoro sa Hildegardino meno stalo vďaka jej mnohostrannej činnosti pojmom na verejnosti.

Najvyšší predstavitelia hospodárstva a politiky boli často hosťami v ich dome. Pre Hildegardu začal život v dvoch diametrálne odlišných svetoch - byť ženou generálneho riaditeľa a súčasne obhajkyňou utláčaných a tých, ktorí nemajú žiadne práva.

Nekonečné požiadavky oslabovali jej sily. Ku chronickej chorobe sa pridala ešte i cukrovka. Aj vysoký krvný tlak jej spôsoboval veľké ťažkosti.

V rozpätí krátkeho času, ktorý mala na uskutočnenie všetkých nápadov (na jej dobu ďaleko pokrokových v sociálnom myslení), iniciovala projekty, ktoré rozhodujúco ovplyvnili širokú oblasť sociálnej starostlivosti. Výhodiskovým bodom a motiváciou pre celú činnosť bola jej hlboká spätosť s Bohom. Bola presvedčená o tom, že jej povoláním je hlásať Božiu lásku cez sociálnu činnosť. Počúvajúc jeho vôľu a načúvajúc biede ľudí, sa snažila zvládnuť svoje poslanie.

V čase blížiacej sa smrti začala presadzovať stavbu kostola vo Viedni, ktorý by tiež pripomínal jej zosnulého duchovného priateľa a sprevádzajúceho - preláta Dr. Ignáca Seipela.

Na súčasnom území obvodu Neu-Fünfhaus malo vedľa kostola vzniknúť aj sociálne centrum – na vtedajšiu dobu prevratná myšlienka. Udalosti polozenia základného kameňa sa však už nedožila. Hildegarda Burjanová zomrela 10. júna 1933 len vo veku 50 rokov.

Na jej náhrobnom kameni na viedenskom Centrálnom cintoríne stojí nápis, ktorý si ona sama želala: IN TE, DOMINE, SPERAVI, NON CONFUNDAR IN AETERNUM – Do Teba, ó Pane, som vložila svoju nádej. Vo večnosti nebudem ztratená.

6. júna 1963 sa začal proces blahorečenia Hildegardy Burjanovej, zakladateľky spoločenstva sestier Caritas Socialis.

Po ukončení procesu overovania zázakov a následnej exhumácii odpočívajú jej pozostatky od 4.5.2005 v Kaplnke Hildegardy Burjanovej v stredisku Caritas Socialis.

„S peniazmi alebo drobnosťami sa človeku nedá pomôcť, musíme ho od začiatku zas postaviť na nohy a tiež do neho opäť vložiť plné presvedčenie: Ja som niekto a som schopný niečo vykonať.“

Sociálna priekopnícka práca: „Matka doma pracujúcich žien z Viedne“

Viedeň na prelome storočia. Mesto plné pulzujúceho života. Duchovný stred rakúsko-uhorskej monarchie. Nie na každého padalo niečo z tohto lesku. Robotníkov a drobných živnostníkov nechránila žiadna „sociálna sieť“. Choroba alebo nezamestnanosť znamenala pre nich zrútenie sa do chudoby. Zvlášť zasiahnuté boli doma pracujúce ženy, zamestnané väčšinou v textilnom odvetví. Aby dosiahli týždenný zárobok 12 korún, ktorý práve len tak vystačil na živobytie, museli denne odpracovať 15 hodín.

Hildegarda Burjanová spoznala, aký dôležitý politický podnet skrýva v sebe bezprávie týchto ľudí. Sotva čo sa usadila vo Viedni, už v r. 1910 sa začala intenzívne zaoberať „sociálnou otázkou“ a rozvinula koncepciu, ktorá vychádzala z nového východiskového bodu. Dnes by sme to nazvali „pomoc k svojpomoci“. Pre vtedajšie sociálne chápanie bolo nezvyčajné, ako to ona všetko začala. Vyhľadávala ženy po bytoch spolu s dobrovoľníčkami, ktoré vedela

nadchnúť pre svoju víziu. Upozornila doma pracujúce ženy na ich práva a navrhla spolu s nimi zoznam požiadaviek na zlepšenie ich situácie.

13. decembra 1912 bol založený vo Viedni „Spolok kresťanských žien pracujúcich v domácnosti“. Hildegarda Burjanová našla pre členky veľké zákazky. Vylúčila tak veľkoobchodníkov a tým pre ženy dosiahla aj lepšie platy. Ponúkla sa im ochrana v šesťdňovom týždni, podpora v prípade choroby a smrti v rodine, právna ochrana, ako aj možnosti ďalšieho vzdelávania a školenia.

16. apríla 1914 mala Hildegarda Burjanová prednášku na „2. Rakúskom katolíckom dni žien“. Poukázala v nej na nutnosť vytvorenia komplexnej asociácie všetkých doma pracujúcich žien, aby sa konečne oficiálne dosiahli v štáte nevyhnutné zákonné ustanovenia tohto robotníckeho stavu. Pritom poukázala na nedostatok spojený predovšetkým s domácou prácou – na detskú prácu. Už u 16-ročných bol častým pravidlom 14-hodinový pracovný deň. Celé priemyslové odvetvie si poslúžilo týmito „lacnými“ pracovnými silami, pretože existujúce zákony na ochranu detí nepodliehali žiadnej kontrole.

Na konci referátu Hildegardu Burjanovú ocenili nadšení poslucháči titulom „Matka doma pracujúcich žien z Viedne“.

Svetová vojna, ktorá vypukla v r.1914, prinútila Hildegardu Burjanovú postaviť si iné priority v sociálno-politickej koncepcii. Jej starostlivosť opäť patrila ženám. Zriaďovala dielne na šitie a centrálnu úradu pre zriaďovanie pracovných miest. Okrem iného zabezpečovala aj veľkonákup potravín. Navyše ešte v r. 1917 zorganizovala záchrannú akciu pre biedou trpiace obyvateľstvo z Krušných hôr.

Hildegarda Burjanová nemala len vynikajúci organizačný talent, ale vedela aj vždy nanovo motivovať k spolupráci dobrovoľníkov z vyšších spoločenských vrstiev. Veľkú zručnosť ukázala aj pri objavovaní finančných zdrojov pre svoje rôznorodé aktivity.

V čase črtajúceho sa rozpadu monarchie sa Hildegarda Burjanová konfrontovala so situáciou žien po vojne v už novom štátnom zriadení. Na jednej prednáške pred kresťanskými robotníčkami v r. 1917 poukázala na to, ako sa životné podmienky žien vojnou zmenili, pretože museli v týchto ťažkých časoch všade zastávať aj rolu muža. Preberali úlohy, z ktorých boli predtým vylúčené a ktoré chcú teraz naďalej vykonávať. Hildegarda Burjanová sa zasadzovala za to, aby sa nestali prvou obeťou politiky trhu práce, teraz, keď je opäť orientovaná na mužov. Jej cieľom bola rovnaká mzda za rovnaký výkon.

Hildegardinu sociálnu angažovanosť a odvážne vystupovanie za práva žien si všimli aj muži vo vedúcej pozícii Kresťansko-sociálnej strany.

„Iba náboženské združenia samotné dnes nestačia ... Musíme ukázať zomknutú silu, ak sa nechceme prizerať, ako sa nad nami vládne a ničí ... Plný záujem o politiku patrí k praktickému kresťanstvu.“

„Svedomie parlamentu“ – prvá poslankyňa kresťanských sociálov

Viedenský arcibiskup, kardinál Friedrich Gustav Piffl, ju nazval „Svedomím parlamentu“, a vodca Kresťansko-sociálnej strany, kňaz Dr. Ignaz Seipel, o nej povedal: „Nevidel som žiadneho muža s výraznejším politickým talentom, s citlivejším jemnocitom ako túto ženu.“

24. novembra 1918 viedla Hildegarda Burjanová ako predsedajúca prvé politické zhromaždenie kresťanských žien. Inštinkt jej vravel, že politická angažovanosť žien je teraz rovnako naliehavo nutná. S novým volebným poriadkom z 21. októbra 1918 dostali prvýkrát aktívne a pasívne volebné právo aj ženy. Teraz sa mohli ony samé zasadiť za svoje práva na pracovnom trhu i v sektore vzdelávania.

3. decembra 1918 sa dostala Hildegarda Burjanová do obecnej rady a stala sa zástupkyňou predsedu kresťanských sociálov, veľkého vodcu robotníkov Leopolda Kunschaka.

Na základe politickej kompetencie bola tiež nominovaná na kandidátku pre prvé voľby novej republiky do „ustanovujúceho nemecko-rakúskeho parlamentu“. Takto chceli osloviť predovšetkým ženy - prvovoličky. Kvôli podlomenému zdraviu a rodinným povinnostiam prežívala pochybnosti, či má prijať túto ponuku. Ale napokon rozhodla jej veľká sociálna angažovanosť predovšetkým za skupiny na okraji spoločnosti a nasadenie za práva žien. Ako kresťanka sa cítila zaviazaná prijať úlohu, ktorá jej bola daná, lebo v tom videla možnosť prispieť aspoň čiastočne k zlepšeniu životných podmienok týchto ľudí aj cez politickú činnosť. Boh jej daroval schopnosti, a preto uznala za dobré prijať to ako svoju úlohu a dať sa plne k dispozícii.

12. marca 1919 stála Hildegarda Burjanová po prvý raz za rečníckym pultom v parlamente. Medzi kresťansko-sociálnymi poslancami bola jedinou ženou. V protiklade k tomu v sociálno-demokratickom tábore oproti nej stálo sedem žien poslankýň.

Počas jej sotva dvojročnej činnosti v parlamente rozbehla Hildegarda Burjanová mnohé iniciatívy. Podala návrhy na rozšírenie štátnej ochrany matiek a dojčiat a žiadala, aby nemocenská poisťovňa zamestnala pre šestonedielky domáce opatrovatelky. V sektore vzdelávania sa zasadila za rozvoj vzdelávania a doplnkového vzdelávania žien. Okrem toho žiadala zvýšenie štátneho rozpočtu na školské vzdelanie žien, ako aj zrovnoprávnenie muža a ženy v štátnej službe.

No jednou z jej hlavných zásluh bolo schválenie „Zákona o pomocníčkach v domácnosti“, čím bola prvýkrát pre túto pracovnú pozíciu vytvorená právna podstata pre pracovné a mzdové podmienky. Poslankyni Hildegarde Burjanovej sa v tomto prípade podarilo dosiahnuť aj cez stranické bariéry súhlas, v diskusiách, ktoré obidve strany často viedli veľmi ideologicky.

Kvôli neustálym napätiam vnútri červeno-čiernej koalície boli v r. 1920 ohlásené nové voľby. Hildegarda Burjanová oznámila vedeniu strany, že už viac nebude kandidovať a že sa stiahne z politiky.

Uviedla nasledujúce dôvody: zlý zdravotný stav, nedostatok času pre manžela a dieťa a tlak klubu, s ktorým sa často kvôli svojmu kresťanskému svedomiu nevedela stotožniť. Zamlčala však, že trpela zjavne sa zosilňujúcim antisemitizmom, tvoriacim sa vo vlastnej strane. Stále znova padali narážky na jej osobu a pôvod. Antisemitské reči boli tiež dôvodom stále narastajúcich politických hádok.

„Chceme niečo nové, nie už existujúce, ale niečo prispôsobené potrebám doby; žiadna klauzúra alebo ... formy ako v kláštore, ale byť mobilný a vždy pripravený pre každú núdzu, ktorá sa objaví.“

Caritas Socialis – hlásanie Božej lásky cez sociálnu službu

"Caritas Christi urget nos" – ženie nás Kristova láska. Tieto Pavlove slová si zakladateľka zvolila za volebné heslo. Nič nemohlo lepšie načrtnúť zámer a smerovanie tohto kresťanského spoločenstva. Naplnené Kristovou láskou a v jeho nasledovaní by sa mali ženy odovzdané tomuto poslaniu venovať tým, ktorí pre núdzu vo vlastnom živote zabudli veriť v túto lásku. Hildegarda Burjanová hovorila o svojich úmysloch s ľuďmi, ktorí jej boli blízki – taktiež s prelátom Ignácom Seipelom. On sa stal v nasledujúcich rokoch duchovným vodcom a poradcom nového spoločenstva sestier Caritas Socialis.

Hildegarda Burjanová chcela také duchovné spoločenstvo, ktorého členovia sa dajú celkom do služby ľuďom. Mali by sa vydať do sveta biedy, pričom nešlo len o materiálnu, ale predovšetkým o duchovnú núdzu. Zámerom bolo urobiť Božiu lásku citeľnou, zjavnou cez sociálnu službu, a preto si to vyžadovalo novú formu života - život v spoločenstve.

Rok 1919 bol zapísaný ako začiatok duchovného spoločenstva Caritas Socialis. Pri prijímaní skladali sestry sľub podľa evanjeliových rád: žiť v poslušnosti, chudobe a čistote. Vyslovovali modlitbu zasvätenia, ktorú zostavila Hildegarda Burjanová, ich prvá predstavená, hoci sama bola manželkou a matkou.

Záujemkýň o toto nové spoločenstvo bolo okamžite veľa. Sestry CS pracovali hlavne v oblasti sociálnej starostlivosti o mládež a o ohrozené skupiny. Prebrali starostlivosť o ťažko vychovávateľnú mládež a zadržané prostitútky. Tu opäť vychádzala Hildegarda Burjanová z myšlienky, že treba poskytnúť týmto okrajovým skupinám spoločnosti takú pomoc, ktorá by im umožnila vrátiť sa späť do usporiadaných spoločenských pomerov.

V r. 1924 otvorila Caritas Socialis domov pre slobodné matky s deťmi. Bol to revolučný čin vzhľadom na postoj spoločnosti, že sa tým vraj „len bude podporovať nemravnosť“.

Neobyčajné nasadenie sestier sa skoro stalo na verejnosti známym. Stanice pre sociálnu starostlivosť sa obrátili na Hildegardu Burjanovú, aby si vyžiadali sestry CS pre rizikové oblasti, na čo sa nedal zohnať iný personál, prípadne keď personál nebol na to pripravený. V týchto rokoch Hildegarda Burjanová obnovila staničnú misiu a zriadila nocľahárne pre ženy bezdomovkyne. Práve v časoch núdze a vysokej nezamestnanosti to bola ozaj naliehavá potreba. Svojou presvedčivosťou vedela vždy získať aj štátne úrady pre finančnú podporu jej projektov.

V roku 1926 vyšla CS prvýkrát do zahraničia. Povest' jej neobvyklého spôsobu práce a jej odvaha, nezľaknúť sa nových oblastí služby prenikla cez hranice. Spoločenstvo začalo pôsobiť v Berlíne, Mníchove a predovšetkým v bývalej Československej republike. Tam mohla Hildegarda Burjanová uskutočniť jednu oblasť služby, čím narazila v Rakúsku na odpor – angažovanie sa v oblasti starostlivosti o rodinu.

Keď v roku 1933 Hildegarda Burjanová zomrela, bola Caritas Socialis spoločenstvom známym už aj za hranicami diecézy, ba dokonca aj za hranicami krajiny. „Odovzdala som Caritas Socialis Bohu, On ju bude viesť“, to boli slová zakladateľky tesne pred smrťou.

Tri roky po jej smrti, v roku 1936, bola Caritas Socialis zriadená ako „Spoločenstvo podľa diecézneho práva“ a v roku 1960, za pápeža Pavla VI., bola vyhlásená za „Spoločenstvo podľa pápežského práva“.

Hildegarda Burjanová sa s prezieravosťou postarala o ďalšiu existenciu svojho životného diela. Sestry pokračujú v diele, ktoré im bolo zverené, v duchu i v šľapajách zakladateľky až dodnes.

„Sociálne pracovať znamená tiež predchádzať, znamená usilovať sa s kresťanskou láskou a súcíťacím srdcom preklenúť priepasti, ktoré vznikajú vo vnútri spoločnosti.“

Caritas Socialis – jej služba včera a dnes

Situácia v medzivojnovom období sa stále zhoršovala. V roku 1938 vpádom nacistov prestalo Rakúsko existovať. Caritas Socialis smela vykonávať svoju službu už len v rámci cirkvi. Sestry CS pracovali počas vojny v lazaretoch a stali sa v tomto čase aj kontaktnými osobami pre utečencov, skrývajúce sa osoby a pre odbojové hnutia. Tak napr. pracovala sestra Verena Bubenová vo veľkom nebezpečenstve, na „Arcibiskupskom pomocnom stredisku pre neárijských katolíkov vo Viedni“ iniciovanom v roku 1940 kardinálom Theodorom Innitzerom.

Po skončení vojny bola najdôležitejšou oblasťou práce starostlivosť o utečencov a tých, čo sa vracali späť domov. Avšak stanice v Nemecku a v bývalom Československu museli byť z politických dôvodov zavreté.

Sr. Verena Bubenová
(na obr. vľavo) v nasadení pre
neárijských katolíkov

Od roku 1948 vyšla Caritas Socialis opäť za hranice: južné Tirolsko, Bavorsko, Rím, Brazília a Bethlehem. S Betlehemom sa musela po 17 rokoch práce pre detské mestečká rozlúčiť. V Brazílii v meste Paraná je Caritas Socialis činná medzi najchudobnejšími vrstvami obyvateľstva – dokonca už s prevažne miestnymi sestrami. Na ich iniciatívu a s ich pomocou si rodiny z chudobných štvrtí vybudovali rodinné domy a pritom dostali odborné vzdelanie. Sestry CS pracujú v diecéze Guarapuava a Curitiba v „pastorácii detí“, na programe proti podvýžive a pre rozvoj celej rodiny. Tým mohli sestry v regióne po mnohé roky zdôrazňovať dôležitosť sociálno-politických zmien. V brazílskych hlavných cirkevných spoločenstvách pracujú sestry nielen v oblasti pastorácie, ale osvojujú si konkrétne sociálne projekty.

V Rakúsku viedli sestry CS v posledných desaťročiach exercičný a rekreačný dom v Maissau na severe dolného Rakúska a spolupracovali s vikariátnymi duchovnými pastiermi mládeže z viedenskej arcidiecézy v mládežníckom centre Oberleis v mestskej štvrti Viedne.

Oblasť činností sestier sa po desaťročia stále menila. Okrem práce vo vlastných sociálnych dielach pracujú sestry aj v iných cirkevných a sociálnych zariadeniach. Sú vyškolené v sociálnych a pastorálnych povolaniach a pracujú v rôznych oblastiach: zasadzujú sa za postihnuté deti, za chorých pacientov a pacientov vyžadujúcich si opateru, za tehotné ženy a slobodné matky v konfliktných situáciách, za rodiny a osamelých v núdzi. Ďalej pôsobia v oblasti vzdelávania dospelých, v duchovnom sprevádzaní a exercičnej práci a pracujú tiež vo farnostiach. Sestry CS sa rozhodujúco podieľali a ešte stále podieľajú na šírení hospicovej práce v Rakúsku. V Görlitzi, rodnom meste Hildegardy Burjanovej na nemecko-poľských hraniciach, pôsobia sestry v oblasti duchovnej starostlivosti o starých a chorých ľudí. V Mníchove sa zase angažujú v rámci staničnej misie pre cestujúcich v núdzových situáciách

a ľudí bez domova, a v Maďarsku, dočasne tiež na Ukrajine, spolupracujú na charitatívnych projektoch. Aké problémy sa im podarí zachytiť, to závisí od schopností a nadania členov.

Známou je tradičná vianočná výstava Caritas Socialis, konajúca sa každoročne pred prvým adventným víkendom. Z predaja ručne vyrobených darčiekov a chutného pečiva sa pozbierajú finančné prostriedky pre slobodné matky a ľudí v núdzi. Túto vianočnú výstavu podporujú už desaťročia mnohé čestné pomocníčky a jeden významný výbor žien.

V poradenských službách CS vo Viedni (Sociálna pomocná a poradenská služba, Poradenstvo pre ženy a rodiny) ponúkajú vyškolené poradkyne bezplatné poradenstvo v sociálnych, osobných, právnych a ekonomických otázkach a dlhodobé sprevádzanie. Často pomôže rozhovor v ťažkom životnom postavení, aby sa človek vedel zorientovať v konfliktných situáciách, aby vedel spracovať obdobie straty, rozvod alebo obdobie smútku, alebo venovať sa otázkam zmyslu a orientácie vlastného života. Na preklopenie materiálnej núdze dostávajú ľudia hľadajúci pomoc oblečenie a inú podporu.

Ubytovňa pre matku a dieťa poskytuje prechodné bytové možnosti pre osamotené matky s deťmi (počet detí môže byť až do troch). V sprevádzaní sociálnymi pracovníčkami a sociálnymi pedagogičkami sa títo ľudia pokúšajú vytvárať perspektívy budúcnosti pre svoj život a pre život svojich detí.

Aby Caritas Socialis zachytávala aktuálne potreby doby a aby vykonala svoj diel v cirkvi a spoločnosti, musí neustále preverovať zameranie svojich ponúk.

V roku 1987 zadalo spoločenstvo sestier objednávku na jednu štúdiu, aby sa preskúmalo, ktoré skupiny budú v budúcnosti „cieľové skupiny sociálnej núdze“. Ukázalo sa, že existuje potreba nových konceptov, medzi iným v oblastiach veľmi starí a opateru si vyžadujúci ľudia, osamotené matky (jeden rodič) s deťmi a nezamestnaní mladiství. Z toho hľadiska bola ďalej rozvinutá a rozšírená ponuka pre osamotených vychovávajúcich rodičov v rozsahu poskytovania ubytovne pre matku a dieťa a poradenstva pre ženy a rodiny. Rovnako v práci s mládežou sa určili nové dôrazy. Na základe už doteraz získaných skúseností v ošetrovatelstve starých ľudí a opatrovateľskej službe vznikol koncept opatrovateľských a sociálnych centier CS ako výsledok tohto procesu novej orientácie. Od roku 1993 existujú spoločnosti CS-GmbHs (niečo podobné našim s.r.o. – pozn. prekladateľ'a) na riadenie týchto ponúk v ošetrovatelstve a opatrovníctve, ktoré sa stali zásluhou spoločenstva sestier 1. januára 2003 súkromnou nadáciou Caritas Socialis. Účelom súkromnej nadácie je dlhodobo zaisťovať zariadenia patriace CS a tak udržať živou počiatočnú charizmu.

Ošetrovaný človek so svojím príbehom a želaniami stojí v centre každého konania. Jeho potreba je meradlom pre profesionálne ošetrovanie a starostlivosť na najnovšom stupni rozvoja. Cieľom je individuálna podpora, ktorá dovoľuje viesť samostatný život, ako najdlhšie sa dá. V opatrovateľských a sociálnych centrách CS vládne atmosféra bezpečia a istoty. Ľudia, o ktorých sa tu starajú, by sa mali cítiť príjemne a vo svojej nádeji a túžbach sú braní vážne. Vnímanie náboženských potrieb, osobných strachov a núdzí, povzbudzovanie a posilnenia ako aj postoj pomoci pri prehodnocovaní života dopĺňajú celkovú ponuku pre človeka v opatere.

Chronicky chorí a starí ľudia tu nájdu v rámci takzvaného „opatrovateľského reťazca“ profesionálne ošetrovanie a podporu. Špecializované ponuky v nemocničnej dlhodobej a krátkodobej starostlivosti (geriatrická starostlivosť, opatrovateľská stanica pre ľudí so sklerózou multiplex, opatrovateľská stanica pre ľudí s Alzheimerova chorobou), mobilný

a stacionárny hospic Rennweg ako aj denné centrá (integrované geriatrické denné centrá, denné centrá pre ľudí s Alzheimerovou chorobou, denné centrá pre ľudí so sklerózou multiplex) a domáce opatrovateľské služby sa môžu využívať podľa vlastnej voľby. Dodatočne je na dvoch miestach ponúkané opatrovateľstvo v materskej škôlke a školskej družine.

V opatrovateľských a sociálnych centrách CS pracujú spolupracovníčky a sestry CS (sestry CS predovšetkým v sociálno-pastorálnych službách). Spoločne vypracovaná koncepcia duchovného spoločenstva CS sa tvorí na základe spolupráce. Sestry a spolupracovníčky spoločne nesú zodpovednosť a pokúšajú sa podľa počiatočného poverenia Hildegardy Burjanovej chopiť sa príčin bolesti tejto doby. Duchovné spoločenstvo CS podporujú v jeho činnosti dobrovoľnícke pomocníčky a priatelia.

„Vedomie, že patríš do nejakého spoločenstva, posilňuje každého jednotlivca.“

Spoločenstvo sestier Caritas Socialis – ako žijú sestry dnes

„Pane, daj, aby som bola v tebe hlboko zakorenená, aby som mala odvalu zísť omnoho ďalej.“ (Sr. Elia Niklas CS)

Urobiť Božiu lásku viditeľnou a dať ju zakúsiť ľuďom, medzi ktorými žijete a pracujete – to je zrejším cieľom žien, ktoré sa pridružujú ku Caritas Socialis.

Čo dnes motivuje ľudí, aby si dali takýto cieľ a pripojili sa k nejakému spoločenstvu, zvolili si životný štýl, ktorý nie je v trende našej doby?

Zasadiť sa za ľudí v krízových situáciách a tých, čo sú v ohrození, spolupracovať na zlepšovaní štruktúr, to znamená sám hľadať odpoveď na dôležité životné otázky, sám pevne stáť, aby človek mohol prijať výzvu a riskovať takéto nasadenie.

Nie je to vždy jednoduché. Sila k takému životu prichádza z modlitby a spoločenstva. Každodenná modlitba, slávnosť eucharistie a spoločná modlitba posilňujú dôveru. Stále ožívujú vzťah ku Kristovi. On je stredom spoločenstva.

Sestry vyjadrujú svoju príslušnosť cez spoločné znaky. Žijú v spoločenstve. To je dar a výzva zároveň. Dnes mnohí zažívajú zraniteľnosť a krehkosť ľudských vzťahov. Môže vôbec existovať nejaké spoločenstvo, v ktorom sa podarí neobmedzovať sa a navzájom sa neohraničovať? Je to snaha žiť spolu v jednom spoločenstve, byť si navzájom „spolucestujúce“ na ceste viery a života, učiť sa od seba navzájom, rásť k sebe navzájom a odlišnosti chápať ako šancu.

Duchovné spoločenstvá sú podrobené premenám. Dnes osobitne záleží na profile a odhodlanosti jednotlivca. Stretnúť dnes nejakého človeka zo spoločenstva – to je pre obidvoch dobrodružstvo. Tu nebude nikto vyrezaný či správne zostrihovaný alebo natlačený do predpripravených šablón. Cesta do sesterského spoločenstva vedie cez skúšobné obdobie, v ktorom skúma povolanie rovnako uchádzačka ako aj spoločenstvo. Spoločenstvo odкрýva svoje črty v tvári uchádzačky a uchádzačka zas pripája svoje črty k tvári-charakteru spoločenstva. Človek stretáva Caritas Socialis. To znamená: Boh by ich rád obidvoch premieňal.

Pri sviatostnom skladaní sľubov sa sestry zaväzujú Bohu a spoločenstvu. Sľubujú žiť v chudobe, čistote a poslušnosti. Sľúbiť chudobu v spoločnosti, v ktorej je „všetko dostať kúpiť“, je náročné. Chudoba – to môže znamenať jednoduchý životný štýl s upreným zrakom na chudobných a so srdcom pre nich. Chcieť žiť bez majetku znamená žiť solidárne a veľmi zodpovedne, učiť sa žiť s vlastnými hranicami a tiež hranicami iných a angažovať sa pre spravodlivé rozdelenie materiálnych dohier .

Ani čistota nie je dnes žiadna malá výzva. Mnohí sa pýtajú: Môže byť vôbec takýto život v zrieknutí sa partnerstva a založenia vlastnej rodiny naplnený? Existuje vernosť v našom rýchlo sa odvíjajúcom čase s krátkou životnosťou?

porovnanie. Pawlowsky P., Caritas Socialis. Programm Leben Arbeit, Eigenverlag Caritas Socialis, Wien 1979

Čistota pre sestry neznamená život bez vzťahov. Ich vedomé „áno“ Kristovi a spoločenstvu formuje a podopiera ich život. Podľa poverenia Hildegardou Burjanovou sú tu členovia spoločenstva Caritas Socialis pre ľudí nachádzajúcich sa v rozličných situáciách núdze. Vstupujú s nimi do vzťahu a dávajú im pocítiť, že oni ako ľudia majú vlastnú dôstojnosť. Pre sestry je toto celkom vlastná forma, ako žiť svoju ženskú identitu: milovať a vytvárať možnosti pre život. Tým sa stávajú znamením, že Božie kráľovstvo je už uprostred nás.

Sľúbiť poslušnosť, to zahrňuje veľa. Znamená to počúvať a byť sústredený na to, čo chce Boh. Ako On dnes stretáva každého jednotlivca: vo svojom Slove, v spoločenstve, vo všednom dni, v znamení časov. Byť poslušný neznamená chcieť presadiť vlastnú vôľu, ale znamená to hľadať a žiť vôľu Božiu. Znamená to byť ako jedinec pripravený mať na pamäti celok a zameriavať sa na to, čo by chcel Boh vo svete cez Caritas Socialis uviesť do pohybu.

Sledovaním jemných Božích znamení v našom svete je Caritas Socialis aj naďalej tým, čo bolo zámerom Hildegardy Burjanovej: „Caritas Socialis je niečo vyvíjajúce sa, nie niečo už ukončené“, ... je spoločenstvom, ktoré reaguje pružne a pohotovo na biedu svojej doby.

Životom a dielom Hildegardy Burjanovej sa podrobne zaoberajú nasledujúce knihy:

GERL-FALKOVITS H.-B., KRONTHALER M., FREITAG J., "Handeln aus der Kraft des Glaubens", Eigenverlag Caritas Socialis, Wien 2004

GRESHAKE G., "Spiritualität heute. Die spirituelle Gestalt Hildegard Burjans", Eigenverlag Caritas Socialis, Wien 2003

KRONTHALER M., "Die Frauenfrage als treibende Kraft. Hildegard Burjans innovative Rolle im Sozialkatholizismus und Politischen Katholizismus vom Ende der Monarchie bis zur ‚Selbstausschaltung‘ des Parlamentes", Graz-

Wien-Köln 1995

SCHÖDL I. (Hrsg.), "Hoffnung hat einen Namen. Hildegard Burjan und die Caritas Socialis", Innsbruck 1995

SCHÖDL I., "Zwischen Politik und Kirche - Hildegard Burjan", Mödling 2000

Impressum:

Majiteľ, vydavateľ a nakladateľ: Schwesterngemeinschaft Caritas Socialis,
1090 Wien, Pramergasse 9, Tel.: +43 1 310 38 430

E-mail: sm.caritas-socialis@chello.at

Internet: www.caritas-socialis.or.at

Zodpovedný za obsah: Sr. Maria Judith Tappeiner CS

Redakcia: Prof. Ingeborg Schödl, Sr. Karin Weiler CS

Preklad: Mgr. Marta Franeková

Jazyková korektúra: Mgr. Alena Ješková